

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/28 วันที่ 6 – 7 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 62 คน

จาก อบต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่

นายปิติธรรม ฐิตินมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวผู้เข้าอบรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากส่วนราชการของอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ทั้งเรื่องจากประสบการณ์ตามศาสตร์พระราช

นอกจากนี้ยังได้ทำความเข้าใจกับผู้เข้าอบรมถึงประเด็นในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย แนวทางการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาทางเลือก การเรียนรู้จากประสบการณ์เศรษฐกิจพอเพียง จากฐานเรียนรู้ 4 ฐาน ได้แก่ ฐานการพัฒนาแหล่งน้ำ ฐานเรียนรู้พัฒนาอาชีพทางด้านเกษตรทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และฐานการเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้านที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและการได้รับโอกาสจนสามารถเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ในที่สุด

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ในการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านชุมชน จะมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ประชาชนและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวในการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนที่ใช้ศาสตร์พระราช และการพัฒนาทางเลือกเป็นหลักการแนวทางการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : การขุดบ่อน้ำทำไมต้องทำขอบบ่อสโลป ที่ 45 องศา
- ตอบ : เพื่อรองรับแรงดัน และการแตกของพลาสติก อีกทั้งยังป้องกันการรั่วซึมของน้ำ
- ถาม : พื้นที่ของโครงการเป็นพื้นที่ของชุมชนหรือพื้นที่ของใคร
- ตอบ : เป็นพื้นที่ป่าสงวน แต่ต้องมีการขออนุญาตจากพื้นที่ก่อนจะทำโครงการต่างๆ แต่ทุกอย่างก็ขึ้นอยู่กับทำให้ความร่วมมือของชาวบ้านด้วย เป็นหัวใจสำคัญ
- ถาม : พื้นบ่อมีความหนาเท่าไร
- ตอบ : 7 เซนติเมตร บ่อไม่มีการใส่เหล็กเสริม หากทำเสร็จวันเดียวกันก็สามารถเปิดใช้ได้เลย
- ถาม : บ่อพวงมีอายุการใช้งานนานหรือไม่
- ตอบ : ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษา เบื้องต้นอยู่ประมาณ 20 ปี

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ใช้น้ำประปาภูเขา มีต้นทุนน้ำที่ดี แต่บางพื้นที่อาจจะยังไม่มีการบริหารจัดการน้ำที่ดี หากจะให้ทำการต่อท่อจากภูเขามาได้แล้ว เนื่องจากหมู่บ้านมีการทำถนนแล้ว จึงทำให้การวางระบบยากขึ้น และน้ำที่ได้เป็นน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่วนน้ำในการทำเกษตรจะต้องสูบน้ำจากห้วยแม่แตงขึ้นไปใช้บนพื้นที่เนินเขา จึงทำให้ต้นทุนสูง ทางพื้นที่จึงอยากเขียนโครงการเพื่อขอทำโครงการเร่งด่วนต่อท่อน้ำมาใช้ในการเกษตร

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : มีหน่วยงานส่วนใดที่เข้ามามีส่วนช่วยในการสนับสนุน หรือการส่งเสริมโครงการ
- ตอบ : ได้รับการสนับสนุนและการส่งเสริมจากทุกภาคส่วน รวมถึงมีหน่วยงานของรัฐบาลที่ได้เข้ามาดูแล เนื่องจากโครงการนี้นับว่าเป็นโครงการที่เป็นการยกระดับอาชีพ และความเป็นอยู่ของชุมชน
- ถาม : พื้นที่ที่มีการจับ GPS เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตที่มีโฉนดหรือไม่
- ตอบ : เป็นพื้นที่ที่ไม่มีโฉนด เพราะเป็นพื้นที่ป่า โดยเฉพาะเมื่อโครงการได้เข้ามา จึงอยากให้มีการสำรวจว่าชาวบ้านมีพื้นที่ทำกิน หรือ พื้นที่เพาะปลูกอยู่ในเขตใดบ้าง
- ถาม : หน่วยงานจากท้องถิ่นได้เข้ามาดูแล หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือไม่
- ตอบ : โครงการร้อยใจรักษ์เกิดจากการบูรณาการกว่า 64 หน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานจากท้องถิ่นเป็นหนึ่งใน 64 หน่วยงานที่เข้ามาร่วมพัฒนา

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ก่อนจะมีการจัดตั้งโครงการร้อยใจรักษ์ ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเปลี่ยนไปอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องของรายได้

ตอบ : แต่เดิมก่อนโครงการได้เข้ามา ชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ย ที่ต่ำประมาณ 30,000 – 50,000 บาท ต่อครัวเรือน/ปี ต่อมาเมื่อทางโครงการได้เข้ามา เริ่มมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีการยกระดับคุณภาพชีวิต มีความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของการทำสารชีวภาพ จึงทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นถึงปีละประมาณ 100,000 บาท ต่อครัวเรือน/ปี

ถาม : พืชถ้าหากไม่ใช่ปุ๋ยเคมีจะทำให้มีผลกระทบต่อการใช้ของแมลงหรือไม่

ตอบ : ไม่มี เพราะว่าเราดูแลโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และใช้สารชีวภัณฑ์ ไตรโคเดอร์มา และบีเวอร์เรีย

ถาม : ข้าวพันธุ์อูโต ถ้าใช้การดำนา จะต้องปักข้าวลงดินกี่ต้น

ตอบ : 1 ต้น แต่เวลาต้นข้าวแตกหน่อ จะแตกหน่อประมาณ 5 - 7 ต้น

ถาม : การปลูกข้าวพันธุ์อูโต ต้องใช้น้ำจำนวนมากหรือไม่

ตอบ : ไม่มาก เพราะข้าวพันธุ์อูโตเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อย

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ทำไมถึงต้องใช้วิธีการหมักอาหาร

ตอบ : เป็นการลดกลิ่นและต้นทุนของการใช้หัวอาหาร และชั้นไขมันหมูจะน้อย ชั้นเนื้อจำนวนมาก

ถาม : ราคาซื้อหมูดำจากชาวบ้าน ราคาประมาณเท่าไร

ตอบ : จะเป็นหมูดำผสม หมูดำ 60% ,นอร์ดีก 40% ราคาเนื้อหมูแบบขายเป็น จะมีราคา กิโลกรัมละ 70 บาท

ถาม : การเลี้ยงหมูหลุมมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อต้องการมูลหมูเป็นปุ๋ยคอกสร้างรายได้

ถาม : กรณีสนใจพันธุ์ไก่ดำภูพาน จะสามารถติดต่อจากที่นี่ได้หรือไม่

ตอบ : ยังไม่มีแผนการขยายนอกพื้นที่โครงการ เพราะขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ไก่อยู่ เนื่องจากพบปัญหาเรื่องของการฟักไข่ และจะประชาสัมพันธ์อีกครั้งหากมีการจำหน่าย

ถาม : ไก่ที่เลี้ยงในพื้นที่ อบต.เปียงหลวง ในช่วงระยะเวลา 3 อาทิตย์ ที่ไก่เริ่มฟักไข่และมีปีก ไก่มีอาการตาบวม สาเหตุเกิดจากอะไร

ตอบ : ไก่ไม่ได้ทำวัคซีนมาจากแม่พันธุ์ และเกิดจากสภาพแวดล้อม ซึ่งสาเหตุหลักของไก่ตาบวม ได้แก่ 1. เป็นโรคหวัด 2. เกิดจากกรรมพันธุ์ พ่อแม่พันธุ์ (การรักษา) ให้ใช้ยาซันฟอเมต (หาซื้อได้ตามร้านขายยา) ผสมน้ำให้กิน จะช่วยป้องกันการเกิดโรคได้

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพติดตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพทั้งชายผัว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจและให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม

จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : สภาพก่อนเสพยาและปัจจุบันเป็นอย่างไร

ตอบ : (คุณส่องแสง) เมื่อก่อนเสพยาอยู่ในป่าไม่กล้าออกมาข้างนอก เพราะกลัวโดยจับ แต่ปัจจุบันใช้ชีวิตสบาย กล้าที่จะออกมาเจอผู้คน

(คุณมานิต) ไม่กล้ามาเจอ จะหลบหน้าหลบตาผู้คนปัจจุบันเลิกได้มีความสุข และมีลูกเป็นแรงบันดาลใจไม่ไห้กลับเข้าไปเสพ

(คุณสมบุญ) เมื่อก่อนไม่มีโอกาส ไปไหนก็ไม่มีใครยอมรับ เขาเรียกไอ้ขี้ยา ตอนนี้ชีวิตดีขึ้นมีอาชีพการงานที่ดี

ถาม : หากโครงการฯ หมดงไป ท่านไม่มีงานทำ ในขณะที่ยาเสพติดกระจายอยู่ในพื้นที่ ท่านจะกลับไปเสพยาอีกหรือไม่

ตอบ : (คุณสมบุญ) ไม่ เพราะอยู่กับมันมานานพอแล้ว ทุกวันนี้มีชีวิตที่ดี จะไม่ทิ้งโอกาสดีๆ แบบนี้กลับเสพยาอีก

(คุณมานิต) ไม่ เพราะผมจะต่อยอดจากโครงการฯ และจะเป็นกระบอกเสียงในการถ่ายทอดประสบการณ์ให้คนอื่น ๆ ที่ติดยาอยู่เลิกเสพ

(คุณส่องแสง) ไม่กลับ เพราะความจริงการติดยาเป็นเรื่องธรรมดา และจะเป็นต้นแบบการเลิกยาด้วยตนเองให้คนอื่น ๆ

ถาม : หากมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นจนกระหายจิตใจจะกลับไปเสพอีกไหม

ตอบ : (คุณมานิต) ไม่เพราะทั้งชีวิตผมให้ลูกแล้ว หากมีเหตุเช่นนั้น ผมคงเข้าหาทางธรรมเป็นที่พึ่งของจิตใจ

(คุณสมบุญ) การจะกลับไปเสพอีกหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าในชุมชนมียาอยู่ไหม เพราะสภาพแวดล้อมเป็นอีกปัจจัยหลักที่จะส่งผลให้ผู้เคยเสพกลับไปเสพอีก

ถาม : พื้นที่ในตำบลเปียงหลวง มีเยาวชนติดกาว จึงอยากได้ข้อเสนอแนะว่าควรทำอย่างไรให้เขามีใจอยากเลิก

ตอบ : (คุณสมบุญ) คนที่ติดสารเสพติดความจริงเขาอยากจะเลิกแต่ไม่มีโอกาส เราต้องชี้แจงเขาโดยการให้ความจริงใจ ไปดูสภาพปัญหาครอบครัวเขาว่าเป็นอย่างไร และหลังจากบำบัดต้องมีการติดตาม ให้เขามีอาชีพ ให้คุณค่าแก่เขา

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่สาย ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์และได้แนะนำนายสุรัตน์ สุจากสิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลแล้วคืนแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญา จากการจัดเวทีประชุม ทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

ยกตัวอย่างปัญหาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดนตักเตือนและต้องเข้ารับการบำบัด
2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับผู้ปกครอง 5,000 บาทและส่งเข้ารับการบำบัด
3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย
5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ท้ายที่สุดได้ฝากหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : สถานการณ์ปัจจุบันของตำบลเปียงหลวงเป็นอย่างไร

ตอบ : สถานการณ์ด้านยาเสพติดของตำบลฯ มีทุกบ้าน แต่จะต่างกันแค่ความมาก-น้อย ปัญหาดังกล่าวจะพบในกลุ่มชนเผ่าที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยประมาณร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด แต่เยาวชนในพื้นที่จะมีปัญหาเรื่องการดื่มกาวยะเยะ และเสพยาบ้าบ้างแต่ยังไม่มากเท่าดมกาวยังไรก็ตามถือว่าสถานการณ์ที่ผ่านมาเริ่มดีขึ้นต่อเนื่อง

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิธิธรรม ฐิตินนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 62 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชมงคลที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ **“การระเบิดจากข้างใน”** ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชน และอีกข้อคือ **“ขาดทุนคือกำไร”** การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุม มีส่วนร่วมของ อปท. โดยใช้งบของ อปท.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และ

สรุปกิจกรรมการอบรม

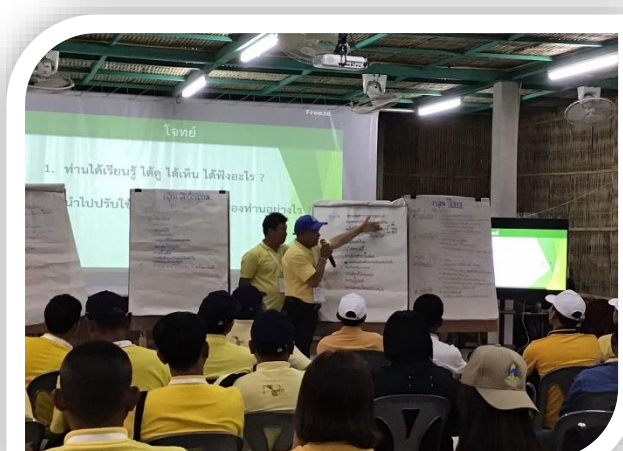
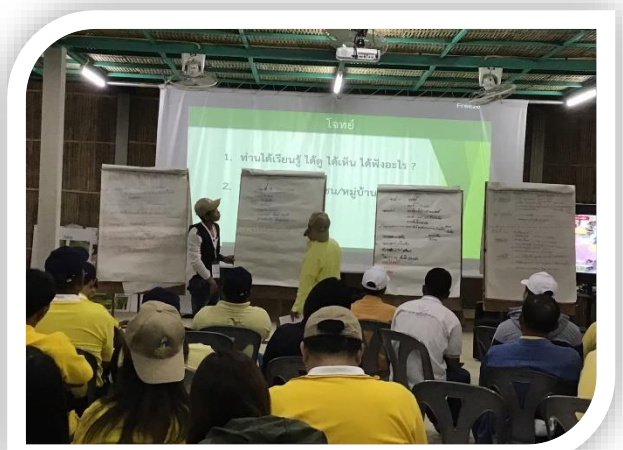

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อต่อรองราคาผลผลิต และพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น
2. แนวคิดการพัฒนาและการแปรรูปมะม่วง เพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิต
3. การใช้พื้นที่ในการปลูกพืชแบบผสมผสาน ไม่ว่าจะเป็นในระยะสั้น กลาง ยาว
4. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อขายในชุมชน
5. การเลี้ยงไก่ สายพันธุ์ภูพาน การเลี้ยงเป็ดกากีแคมเบล การเลี้ยงหมูพันธุ์หมุยซาน
6. การทำอาหารลดต้นทุน โดยใช้หญ้าเนเปียร์และหยวกกล้วย
7. การทำโครงการนักเรียนปลูกพันธุ์พืช
8. การจัดการที่ทำกิน และการปรับภูมิทัศน์ เช่น เหลืองอินเดีย ทางนกงู เพื่อเพิ่มพื้นที่ท่องเที่ยว
9. การปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน เช่น ปุ๋ยหมักชีวภาพ ไตรโคเดมา และบิวเวอเรีย
10. การใช้วัคซีนป้องกันโรคในไก่
11. เรียนรู้ระบบการจ่ายน้ำ กาลักน้ำ และระบบชลประทานต่อท่อ
12. การเรียนรู้หลักการลดต้นทุนแหล่งพักน้ำ
13. การบริหารจัดการน้ำในชุมชน โดยเริ่มจากการประชุมประชาคมในกลุ่มชาวบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจ
14. นำไปปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน
15. ได้แนวคิด ผู้ผลิตลดต้นทุน ผู้บริโภคลดรายจ่าย
16. การปลูกพืชแบบผสมผสาน การแบ่งพื้นที่เป็น 3 ส่วน การเลี้ยงปลา การปลูกพืชระยะสั้น กลาง ยาว และการเลี้ยงปศุสัตว์
17. การอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พืช โดยการเพาะพันธุ์เอง
18. นำไปใช้ในอำเภอเวียงแหง ซึ่งแต่เดิมมีการปลูกข้าวแบบดั้งเดิมเป็นส่วนมาก แต่ในภายหลังเกิดการผสมกันของสายพันธุ์ดั้งเดิม ทำให้สายพันธุ์ที่ได้ไม่เป็นสายพันธุ์ดั้งเดิมที่แท้จริง ดังนั้น เราสามารถนำวิธีการเพาะพันธุ์ข้าวไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรได้
19. การทำโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ แบบง่ายแต่ได้ประโยชน์สูง
20. การจัดการกองทุนปศุสัตว์แบบครบวงจร

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. นำแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพไปปรับใช้
2. การรวมกลุ่มพัฒนาคุณภาพมะม่วงร่วมทั้งการแปรรูปผลผลิตมะม่วง
3. การลดใช้สารเคมีในการปลูกพืชภายในชุมชน
4. การตั้งกฎระเบียบของการใช้น้ำในชุมชนเพื่อการดูแลรักษาระบบน้ำอย่างมีคุณภาพ
5. การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อให้ได้เป็นข้าวบริสุทธิ์ 100 %
6. การปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก
7. การบริหารจัดการน้ำเพื่อประโยชน์สูงสุด
8. การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานเผยแพร่สู่ชุมชน
9. นำไปปรับใช้ภายในครอบครัว
10. การปลูกพืชแบบผสมผสานเพื่อในการรับรายได้ตลอดปี

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลเปียงหลวง

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	92.50	7.50	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	80.00	20.00	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	87.50	12.50	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	85.00	15.00	-	-
วิทยากรมีความรู้	87.50	12.50	-	-
สถานที่อบรม	92.50	5.00	-	-
สถานที่พัก	85.00	15.00	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	77.50	22.50	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 40 คน จาก 62 คน